

deductive analysis is used for theoretical generalization and formulation of conclusions, derivation of regularities of language stylistic means functioning, namely, citations and references to the authors.

Key words: political discourse, citations, functions, addressee, addresser, communicative strategies, explicit and implicit forms, persuasion.

Людмила Жук,
Елена Ильенко

ФУНКЦИИ ЦИТИРОВАНИЯ В ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

В статье исследовано цитирование в политическом дискурсе и установлена его цель. Определены два вида цитирования в анализируемом дискурсе. Показано, что цитирование представлено в двух формах – эксплицитной и имплицитной. Установлены коммуникативные стратегии адресанта – умелое инкорпорирование новой информации в уже известную, использование стилистических приемов, то есть, цитирования, контраста и манипулирование вокабуляром, а также определены функции цитат, их прагматический потенциал и влияние на адресата. Показано, что убеждение может обладать большей эмоциональной силой, чем информирование или аргументация. Определено, что использование цитат и ссылок служит для многократного подчеркивания ценностей, свойственных украинскому обществу; усилие сделано адресантом на том, чтобы заставить адресата еще больше ценить уже давно принятые идеалы и духовные ценности. Анализ подтвердил, что наличие в авторском тексте чужого текста не нарушает его целостность и связность, потому что подчинено концепции адресанта и его коммуникативной интенции – аргументировано доказать правильность своей точки зрения. Доказано, что политический дискурс с использованием цитат характеризуется новым уровнем связности – категорией интертекстуальности. Методологической основой данной разведки служит системный метод, с помощью которого лингвостилистические явления изучались не изолировано, а во взаимосвязи с учетом категории когезии, адресантности и адресатности. Для решения поставленных задач использован метод индуктивного и дедуктивного анализа и синтеза для теоретического обобщения и формулировки выводов, определения закономерностей функционирования речевых стилистических приемов – цитирования и ссылок на других авторов.

Ключевые слова: политический дискурс, цитирование, функции, адресат, адресант, коммуникативные стратеги, эксплицитная и имплицитная форма, убеждение.

УДК 811. 11'132

Оксана Подвойська,
Олена Добровольська
(Херсон)

НОМІНАЛЬНИЙ СТИЛЬ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТЕКСТАХ ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ

У статті аналізується явище номіналізації і номінального стилю у сучасній німецькій мові, які є ознакою більшої кількості німецькомовних текстів офіційного-ділового стилю. Явище номіналізації розглядається як тенденція розвитку сучасної німецької мови, зокрема у сфері юридичної комунікації. Було встановлено, що завдяки досліджуванім явищам сучасний текст набуває стислої, ємної і чіткої форми. У ході дослідження на матеріалі німецькомовних юридичних документів виявлені мовні засоби реалізації номінального стилю, а саме на словотвірному, лексичному, граматичному і граматико-синтаксичному рівнях. На

основі дослідження мовних засобів встановлено, що існування номінального стилю забезпечується можливостями різноманітних мовних аспектів: лексичного (вживання іменників, а також інших частин мови з іменною семою), словотвірного (утворення похідних іменників, внутрішня флексія, основоскладання і конверсія є найефективнішими способами номіналізації), граматико-морфологічного (вживання родового відмінка) і граматико-синтаксичного (розповсюджене вживання різноманітних видів означень, утворення сталих словосполучень за рахунок поєднання іменників із функціональними дієсловами, редуція складнопідрядних речень). Основну увагу в статті акцентовано на дослідженні номінального стилю саме у німецькомовних текстах юридичних документів, що зумовлено недостатньою вивченістю явища безпосередньо у цій сфері комунікації. Результати цього дослідження можуть бути використані фахівцями при здійсненні галузевого перекладу, а також слугувати базою для подальшого вивчення явища номіналізації в різних галузях науки і сферах повсякденного життя. Для всебічного розуміння такого поняття, як номінальний стиль, у роботі наводяться його визначення й аспекти, які вплинули на формування цього мовного явища.

Ключові слова: номіналізація, номінальний стиль, німецькомовний юридичний документ, мовні засоби реалізації номінального стилю.

На сучасному етапі розвитку права світового співтовариства, політики, інтеграції науки, економіки, виробництва, активного злиття капіталів і політичних інтересів, закономірно, що німецька мова як мова міжнародного спілкування набуває зокрема у сфері правових відносин важливого значення.

Актуальність дослідження визначається недостатньою вивченістю номінального стилю сучасних німецькомовних документів з мовознавчих та перекладознавчих позицій, який визначається як характерна риса німецької фахової комунікації.

Проблемам юридичного документознавства, словотворення, функціонування лексичних одиниць у юридичних документах присвячена значна кількість праць. Юридичну терміносистему у німецькій мові вивчав Герхард Кьоблер, Глущик С. В. та Бибик С. П., вони присвятили свої роботи розгляду стилістичних особливостей текстів офіційно-ділового стилю, зокрема, і юридичних документів.

Томсон Г. В., Галла М. В. і Несмеянов А. В. зробили великий внесок у дослідження номінального стилю у німецькій фаховій комунікації.

Метою пропонованого дослідження є встановлення мовних засобів реалізації номінального стилю німецькомовних юридичних документів.

Досягнення мети дослідження передбачає виконання таких **завдань**:

1. визначити поняття “номінальний стиль” у сучасній лінгвістиці;
2. встановити основні риси номінального стилю німецькомовних текстів юридичних документів;
3. виявити мовні засоби у номінальному стилі.

Однією із сучасних тенденцій оформлення юридичних документів є номіналізація, що уможливила визначення стилю юридичних документів як номінального. На нашу думку, саме він надає змогу практично реалізувати послідовність і логічність викладу (через номіналізацію структурних компонентів документів), разом із цим – структурну сталість, точність і лаконічність висловлювання.

Номінальний стиль у німецькомовних документах реалізований прагненням до утворення субстантивних композитів та субстантивних груп.

Визначення стилю в сучасній лінгвістиці належить до усталеної частини понятійного апарату. Під стилем загалом розуміють зумовлені певними чинниками принципи відбору й комбінації мовних засобів у певних комунікативних ситуаціях [2, с. 11].

З огляду на це, номінальний стиль – це широке використання при породженні тексту номінальних конструкцій, пов'язане з прагненням автора тексту представити виклад матеріалу в межах одного речення стисло, концентровано.

“Номінальний стиль” виник, з одного боку, під впливом розвитку техніки і науки, для яких важливі іноді суперечливі умови комунікації – стислість і насиченість, і з іншого, під впливом сучасного життя, коли набувають суттєвого значення точність і стислість викладу. “У всьому потрібна міра, – занадто довгі речення і конструкції складні для сприйняття” [8, с. 66].

Дослідники зазначають, що принаймні із середини ХІХ століття німецькі лінгвісти та критики мови застерігали від німецького “субстантивного стилю” і марно боролися з загальними причинами: занадто велика кількість іменників спостерігалася в діловій німецькій мові. Зрештою, поширення цього феномена призвело до виникнення окремого номінального стилю як специфічного способу вираження, у якому номінальні фрази не тільки значно більш численні, а й також виступають основними носіями змісту висловлювання. На думку Т. Левандовскі, номінальний стиль є “синтаксичною стратегією в сучасній мові (...) з переважанням номінальних елементів у структурі речення” на противагу вербальному стилю [7].

Як зазначає Муратова С. В., можливість передавати дієслівний зміст додатку і цілих речень за допомогою субстантивних груп, що представляють собою згорнуті предикативні ядра (номіналізації або атрибутивні “блоки”), і, як наслідок, скорочення числа повноцінних реченневих структур прийнято розглядати як найбільш характерні риси номінального стилю, що визначає в цілому характер сучасної німецької мови [3, с. 17].

У мові юридичних документів простежується тенденція до утворення багатокомпонентних субстантивних термінів, що є однією з основних ознак номіналізації за рахунок прагнення до компактності і «стиснення» інформації.

Виділяються три основні моделі утворення складних термінів-іменників:

Nomen+Nomen : *Ehenichtigkeit, Eheauflösung, Zugewinnausgleich;*

Adjektiv / Adverb+Nomen : *Zivilehe, Gesamtgut;*

Nomen+Fugenelement+Nomen: *Anfangsvermögen, Lebensgemeinschaft,*

Errungenschaftsgemeinschaft.

Незважаючи на частотність уживання субстантивних композитів і їх високу продуктивність, вони часто призводять до високої змістовної концентрації й іноді ускладнюють процес розуміння.

Найбільш продуктивним способом номінації термінів-іменників як ознаки номінального стилю є словотворення способом експліцитної деривації, а саме за допомогою іменникових суфіксів *-ung* і *-keit*: *Ehenichtigkeit; Ehemündigkeit; Gesamtgutverbindlichkeit; Unehelichkeit; Eheauflösung; Eheaufhebung; Eheschließung; Gütertrennung; Scheidung; Vaterschaftsvermutung.*

Серед способів словотворення в мові німецьких юридичних документів як ознаки номінального стилю також можна виділити й аббревіатури. Найчастіше до аббревіації схильні номінації нормативних актів і правових інстанцій: *BGB – Bürgerliches Gesetzbuch; ArbG – Arbeitsgericht; EheG – Ehegesetz* та ін.

Існують, крім того, і юридичні професійні скорочення, які також сприяють номіналізації тексту, так, наприклад, у коментарі до Цивільного кодексу Німеччини подається список усіх вживаних у документі скорочень: *A – Auftrag; Abkömml – Abkömmling; Eheschl – Eheschließung; Eheg – Ehegatte; Ehem – Ehemann; Ehef – Ehefrau; Güterst – Güterstand; Gütergensch – Gütergemeinschaft* і так далі. За допомогою скорочень у текстах документів реалізуються точність, стислість і логічність викладу інформації, що відповідає характерним ознакам номінального стилю.

Слід відмітити, що не менш продуктивним і часто вживаним способом номіналізації є імпліцитна деривація термінів-іменників, а саме конверсія (субстантивація): *das Verfahren, das Auflösen*. На противагу «нормальному», тобто вербальному стилю, в якому дієслова несуть головне смислове навантаження у реченні, в номінальному стилі цю функцію виконують субстантивовані дієслова і прикметники [7], а іноді і дієприкметники. Іншими словами, замість дієслів у німецькомовних текстах юридичних документів частіше

трапляються іменники та субстантивовані дієслова. Наступний приклад ілюструє зіставлення номінального і вербального стилів:

Verbalstil

Das Kind wird davor geschützt, dass es vernachlässigt, ausgenutzt und grausam behandelt wird. Erst wenn das Kind ein Mindestalter erreicht hat, wird es zur Arbeit zugelassen. Es wird nie dazu gezwungen, einen Beruf oder eine Tätigkeit auszuüben, die ihm schaden könnte. Wenn ein Kind körperlich oder geistig behindert ist, erhält es die Behandlung, Erziehung und Fürsorge, die sein Zustand und seine Lage erfordern.

Nominalstil

Das Kind wird vor Vernachlässigung, Ausnutzung und Grausamkeit geschützt. Erst nach Erreichen eines Mindestalters wird es zur Arbeit zugelassen. Es wird nie zu einem schädlichen Beruf oder einer schädlichen Tätigkeit gezwungen. Ein geistig oder körperlich behindertes Kind erhält die erforderliche Behandlung, Erziehung und Fürsorge [6].

Синтаксичною ознакою номінального стилю німецькомовних юридичних документів є і широке використання односкладних речень, зокрема інфінітивних, безособових, що пояснюється імперативним характером документів, а також номінативних речень у заголовках різних документів, що, на нашу думку, також можна вважати ознакою номінального стилю.

Прагнення до компактного способу викладу, який убачаємо як рису номінального стилю, призвело до частого вживання у німецькомовних юридичних документах:

1. безособовості (пасивні речення) (наприклад: *Die ungestörte Religionsausübung wird gewährleistet* [Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, с. 2]);
2. формальних субстантивних зворотів, які можуть трансформуватися в складні синтаксичні конструкції (наприклад: *Private Schulen als Ersatz für öffentliche Schulen bedürfen der Genehmigung des Staates und unterstehen den Landesgesetzen* [Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, с. 2]. – *Private Schulen, die öffentliche Schulen ersetzen, bedürfen der Genehmigung des Staates und unterstehen den Landesgesetzen.*);
3. прислівникових і дієприслівникових конструкцій (*Im Bewußtsein seiner Verantwortung vor Gott und den Menschen, von dem Willen beseelt, als gleichberechtigtes Glied in einem vereinten Europa dem Frieden der Welt zu dienen, hat sich das Deutsche Volk kraft seiner verfassungsgebenden Gewalt dieses Grundgesetz gegeben*) та поширеного означення (наприклад: *Die nach den Vorschriften dieses Grundgesetzes zustande gekommenen Gesetze werden vom Bundespräsidenten nach Gegenzeichnung ausgefertigt und im Bundesgesetzblatte verkündet* [Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, с. 2]).

Високий відсоток концентрації субстантивних груп відзначається вже не тільки, як це було до недавнього часу, у мові науки, ними насичений сьогодні і стиль документів та публіцистики. Це пов'язано з характерним для цих функціональних стилів використанням девербативних (віддієслівних) і деад'єктивних (відприкметникових) іменників, які, зберігаючи свою вербальну (дієслівну) й ад'єктивну (прикметникову) валентність, переносять її в номінальну сферу, утворюючи так звані "блочні конструкції" з абстрактним віддієслівним іменником як стрижневим компонентом в атрибутивному словосполученні з генітивними і прийменниковими означеннями [1, с. 55].

Яскравим прикладом такого мовного явища як характерної риси номінального стилю німецькомовних юридичних документів може слугувати такий приклад: *Die Verabschiedung des Leitantrags zur Bildungspolitik steht auf dem Parteitag der schleswig-holsteinischen CDU ganz oben auf der Liste* [7].

- *des Leitantrags* – атрибут, виражений іменником, до іменника *Verabschiedung*,
- *zur Bildungspolitik* – прийменниковий атрибут до іменника *Leitantrags*,
- *der schleswig-holsteinischen CDU* – атрибут, виражений іменником, до іменника *Parteitag*,
- *der schleswig-holsteinischen* прикметниковий атрибут до скорочення *CDU*.

Як видно з проаналізованого прикладу, засоби німецької мови надають змогу утворювати різноманітні види означень, виражені різними частинами мови і, зокрема частіше у досліджуваних текстах, іменником, що безперечно належить до ознак номінального стилю.

Однією з головних ознак граматико-синтаксичного вираження номінального стилю є вживання стійких словосполучень, утворених поєднанням функціональних дієслів з іменниками, наприклад, *in Anspruch nehmen, unter der Aufsicht stehen*. Важливою особливістю таких стійких словосполучень є те, що дієслова виконують у них лише граматично-синтаксичну функцію, а семантичне навантаження переходить цілком на іменник [7]. Сталість таких словосполучень передбачає унормованість уживання певних іменників, що мають виняткове значення та належать до понятійної сфери права, з визначеними дієсловами широкої семантики. Так, наприклад, іменник *die Leistung* (виконання; послуга) поєднується з такими дієсловами: *erbringen, bewirken, vollziehen, erfolgen, verzögern, verweigern, gewähren, schulden, zurückhalten*. У таких сполученнях у досліджуваних текстах уживаним є дієслово *gewähren* (надавати), але не його синонім *einräumen*, який використовується у поєднанні з іменником *das Recht*.

Отже, чітка, економічна в засобах, стиснена компресією мова юридичних документів, реалізована номінальним стилем, є потребою сучасного етапу соціально-історичного розвитку суспільства. Номінальний стиль німецькомовних юридичних документів відзначається експансією іменних частин мови. Сьогоднішньою необхідністю є така юридична мова, яка може з найменшими витратами передавати максимум точної інформації. Одним із засобів логічного ущільнення висловлювання є група іменника, оскільки з її допомогою можна виразити зміст цілих речень.

У ході дослідження визначено, що для мови юридичних документів властивим є номінальний стиль висловлювання, реалізований експансією іменників та іменних частин мови у термінології, ускладненні речень однорідними членами – іменниковими групами, заміні дієслів словосполученнями “іменник + дієслово”, де основне семантичне навантаження має іменник, а дієслово виражає граматичні ознаки.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у поглибленому вивченні явища номіналізації як характерної риси німецької фахової комунікації не тільки в сфері права, але й різноманітних напрямках науки та публіцистиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галла М. В. Развитие номинальности в современном немецком языке / М. В. Галла // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2013. – № 11 (29). – Ч. I. – С. 55 – 58.
2. Мацько Л. І. та ін. Стилістика української мови: Підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л. І. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 462 с.
3. Муратова С. В. Номинальный стиль как отражение тенденций развития структуры современного немецкого языка [Текст] / С. В. Муратова // Актуальные направления научных исследований: от теории к практике : материалы X Междунар. науч.-практ. конф. (Чебоксары, 18 дек. 2016 г.). В 2 т. Т. 2 / редкол.: О. Н. Широков [и др.]. – Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2016. – № 4 (10). – С. 16–18. – ISSN 2412-0510.
4. Несмеянов А. В. Номинальный стиль в таксономической системе стилиевых форм [Электронный ресурс] / А. В. Несмеянов // ЦАРСКОСЕЛЬСКИЕ ЧТЕНИЯ. – 2012. – Режим доступа до ресурсу: <https://cyberleninka.ru/article/v/nominalnyy-stil-v-taksonomicheskoy-sisteme-stilevyh-form>.
5. Сущинский И. И. Практический курс современного немецкого языка для юридических и гуманитарных вузов: Учебник / И. И. Сущинский. – М.: ГИС, 2000. – 344 с.
6. Heringer, Hans Jürgen. Grammatik und Stil. Praktische Grammatik des Deutschen. – Berlin: Cornelsen, 1989.
7. Kaewwipat N. Nominalstil im Gegenwartsdeutschen / Noraseth Kaewwipat [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.nkaewwipat.com/docs/TDLV_Nominalstil.pdf.
8. Sanders W. Linguistische Stilistik / W. Sanders. – Göttingen: Vandenhoeck u. Ruprecht, 1977. – 488 S.

Oksana Podvoiska,
Olena Dobrovolska

NOMINAL STYLE OF GERMAN-LANGUAGE TEXTS OF LEGAL DOCUMENTS

The article analyzes the phenomenon of nominalization and nominal style in the modern German language, which is a sign of the majority of German-language texts of official style. The phenomenon of nominalization is considered as a development trend of the modern German language, in particular in the field of legal communication. It has been established that thanks to the studied phenomena the modern text acquires a short, capacious and precise form. The study on the basis of German-language legal documents revealed language means for the realization of the nominal style, namely, at the word-formative, lexical, grammatical and grammatical-syntactic levels. On the basis of the study of linguistic means, it was established that the existence of the nominal style is provided by the possibilities of different linguistic aspects: lexical (use of nouns, as well as other parts of speech with nominal seme), word-formation (formation of nouns, inner flexion, compositing and conversion are the most effective ways of nominalization), grammatical-morphological (use of the genitive case) and grammatical-syntactic (common use of various types of definitions, the formation of stable word combinations due to combinations of nouns with functional verbs, reduction of composite sentences). The main attention in the article is focused on the study of nominal style in German-language texts of legal documents, which is caused by a lack of study of the phenomenon directly in this area of communication. The results of this study can be used by specialists in carrying out of brunch translation, and also give rise to basis for further study of the phenomenon of nominalization in various fields of science and spheres of daily life. For a comprehensive understanding of such a concept as a nominal style, the paper gives its definitions and aspects that influenced the formation of this linguistic phenomenon.

Key words: nominalization, nominal style, attributive, German-language legal document, language means for the realization of the nominal style

Оксана Подвойская
Елена Добровольская

НОМИНАЛЬНЫЙ СТИЛЬ НЕМЕЦКОЯЗЫЧНЫХ ТЕКСТОВ ЮРИДИЧЕСКИХ ДОКУМЕНТОВ

В статье анализируется явление номинализации и номинального стиля в современном немецком языке, которые являются признаком большинства немецкоязычных текстов официально-делового стиля. Явление номинализации рассматривается как тенденция развития современного немецкого языка, в частности в сфере юридической коммуникации. Было установлено, что благодаря исследованным явлениям современный текст приобретает краткую, емкую и четкую форму. В ходе исследования на материале немецкоязычных юридических документов обнаружены языковые средства реализации номинального стиля, а именно на словообразовательном, лексическом, грамматическом и грамматико-синтаксическом уровнях. На основе исследования языковых средств установлено, что существование номинального стиля обеспечивается возможностями различных языковых аспектов: лексического (употребление существительных, а также других частей речи с именной семой), словообразовательного (образование производных существительных, внутренняя флексия, словосложение и конверсия являются наиболее эффективными способами номинализации), грамматико-морфологического (употребление родительного падежа) и грамматико-синтаксического (распространенное употребление различных видов определений, образование устойчивых словосочетаний за счет сочетаний существительных с функциональными глаголами, редукция сложноподчиненных предложений). Основное внимание в статье акцентировано на исследование номинального стиля именно в немецкоязычных текстах юридических документов, что обусловлено недостаточной изученностью явления непосредственно в этой сфере коммуникации. Результаты этого исследования могут быть использованы специалистами при осуществлении отраслевого перевода, а также служить базой для дальнейшего изучения явления номинализации в

различных областях науки и сферах повседневной жизни. Для всестороннего понимания такого понятия, как номинальный стиль, в работе приводятся его определения и аспекты, которые повлияли на формирование данного языкового явления.

Ключевые слова: номинализация, номинальный стиль немецкоязычный юридический документ, языковые средства реализации номинального стиля.

УДК 811.111 : 81'373.7–044.923 : 070.16

Наталя Сіденко
(Херсон)

ФРАЗЕОЛОГІЧНА ДЕФОРМАЦІЯ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ГЕНЕРАЦІЇ ЕМОЦІЙНОЇ НАПРУГИ В АНГЛОМОВНІЙ «ЖОВТІЙ» ПРЕСІ

Статтю присвячено дослідженню комунікативного аспекту деформації фразеологізмів у реалізації стратегії генерації емоційної напруги. У статті вирішується проблема релевантності стратегії емоційної напруги для англомовної «жовтої» преси у маніпулятивному впливі на мільйонну аудиторію її читачів. Особливу увагу приділено ідентифікації мовленнєвих тактик, які реалізують стратегію генерації емоційної напруги. У статті розглянуто тактики шокування, ідентифікації за принципом «свій – чужий», генерації співчуття та співпереживання як елементи мовленнєвої маніпуляції в англомовній «жовтій» пресі. Психологічним ґрунтом для тактики шокування є використання інстинкту самозбереження, для тактики ідентифікації за принципом «свій – чужий» основоположною виступає біполярна лінгвокультурна категорія «свій – чужий», а тактика генерації співчуття/співпереживання залучає архетипічну опозицію «хижак – жертва». На прикладі прийомів розширеної фразеологічної метафори, подвійної актуалізації, фразеологічного повтору, фразеологічного насичення контексту продемонстровано механізм реалізації тактик, які націлені на створення у читача стану емоційного напруження. Важливо зазначити той факт, що деформовані фразеологізми вербалізують стратегію генерації емоційної напруги, поєднуючись з лексичними та виражальними засобами у контексті, залишаючись провідними. Слід підкреслити, що у вивченні фразеологічної деформації як засобу вербалізації мовленнєвої маніпуляції у рамках стратегії генерації емоційної напруги, застосовано семантико-функціональний і дискурсивний підходи. Результатом впливу стратегії генерації емоційної напруги є конструювання образу ворожого оточуючого світу, ідентифікація ворога, проектування чужих страждань на своє життя, що збуджує у читача сильні негативні емоції. У такому стані він стає мішенню для маніпуляцій.

Ключові слова: вербалізація, мовленнєва маніпуляція, прийом деформації фразеологізмів, реалізація, стан емоційного напруження, стратегія генерації емоційної напруги, тактика ідентифікації за принципом «свій – чужий», тактика генерації співчуття/співпереживання, тактика шокування.

Боротьба за розум людини налічує тисячоліття і з часом приймає все більш удосконалені форми, прихований характер яких має провідне значення. Маніпуляцію свідомістю людини експлуатують засоби масової інформації. Тому сучасний простір масової комунікації висуває на перший план проблему дослідження мовленнєвої маніпуляції.

Англомовна «жовта» преса виступає маніпулятивним інструментом ідеологічного плану, оскільки формує і змінює смаки, уподобання, настрої, погляди, світосприйняття і поведінку мільйонної аудиторії читачів з метою утримання контролю над нею, на досягнення якої націлені маніпулятивні технології засобів масової інформації. Головними елементами таких технологій, зокрема у пресі, слугують маніпулятивні мовленнєві стратегії і тактики.